

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

13 Μαρτίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1426

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 259/05-03-2026

Τροποποίηση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Κλινική Ψυχολογία» («Clinical Psychology»).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) και ειδικότερα τα άρθρα 79 έως και 88, αυτού.
2. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/1-11-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" (Α' 141) για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».
3. Την υπό στοιχεία 18137/Ζ1/16-02-2023 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)» (Β' 1079).
4. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).
5. Το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124).
6. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189) και ιδίως τα άρθρα 14 και 15.
7. Την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (Β' 1466).
8. Τον ν. 4589/2019 «Συνέργειες Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, Παλλημνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις» (Α' 13).
9. Την υπ' αρ. 249/30-12-2025 (Β' 7379) απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α. με την οποία τροποποιήθηκε ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α.
10. Την υπ' αρ. 882/17-07-2018 (Β' 3854) απόφαση Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α. με την οποία επανιδρύθηκε το Π.Μ.Σ. «Κλινική Ψυχολογία» του Τμήματος Ψυχολογίας.
11. Την υπ' αρ. 1019/11-09-2018 (Β' 4569) απόφαση Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α. με την οποία εγκρίθηκε ο κανονισμός του Π.Μ.Σ. «Κλινική Ψυχολογία» του Τμήματος Ψυχολογίας.
12. Το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος Ψυχολογίας του Ε.Κ.Π.Α. (10η συνεδρίαση 21/01/2026).
13. Το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α. (6η συνεδρία 25-02-2026).
14. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

15. το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ - ΜΙΤΟΣ, αποφασίζει:

Την τροποποίηση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας του Ε.Κ.Π.Α. με τίτλο «Κλινική Ψυχολογία» («Clinical Psychology»), από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/22 και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α., ως ακολούθως:

Άρθρο 1

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

1.1 Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η εκπαίδευση και η εξειδίκευση ψυχολόγων στην «Κλινική Ψυχολογία». Η Κλινική Ψυχολογία αποτελεί εφαρμοσμένο κλάδο της Ψυχολογίας που αφορά στην ψυχική υγεία και ψυχοπαθολογία ατόμων και ομάδων. Ειδικότερα, ασχολείται με τη μελέτη της ψυχολογικής λειτουργίας του ατόμου, καθώς και με την αντιμετώπιση ψυχολογικών δυσλειτουργιών και διαταραχών. Ακόμη, αντικείμενο της Κλινικής Ψυχολογίας αποτελεί η καθημερινή λειτουργικότητα του ατόμου (σχολική προσαρμογή και επίτευξη, οικογενειακές και διαπροσωπικές σχέσεις, εργασιακή λειτουργία και επίτευξη).

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Κλινική Ψυχολογία», μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών.

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

1.4 Οι κύριοι άξονες αναφοράς των μαθησιακών αποτελεσμάτων αφορούν τα εξής:

α) Αξιολόγηση: Βασίζεται στην συνέντευξη, σε σταθμισμένες δοκιμασίες (τεστ), ποιοτικές παρατηρήσεις, πληροφόρηση του περιβάλλοντος με στόχο την έγκυρη εκτίμηση της νοητικής, ψυχικής και νευρο-ψυχολογικής λειτουργίας και τη διάγνωση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση με ψυχομετρικά μέσα, π.χ. τεστ νοημοσύνης, τεστ αυτο-αναφοράς, προβλητικές δοκιμασίες.

β) Παρέμβαση: Αφορά στην κατάλληλη θεραπευτική αντιμετώπιση - σε ατομικό, οικογενειακό και ομαδικό επίπεδο - ψυχολογικών δυσλειτουργιών και διαταραχών, όπως διαταραχές της βρεφικής, παιδικής και εφηβικής ηλικίας, καθώς και της ενήλικης ζωής π.χ. αγχώδεις διαταραχές, διαταραχές σωματοποίησης, αποσυνδεδετικές (διχαστικές) διαταραχές, ψυχώσεις, διαταραχές της διάθεσης, διαταραχές της προσωπικότητας, διαταραχές της πρόσληψης τροφής, διαταραχές συνδεδεμένες με χρήση ουσιών, ψυχοσωματικές διαταραχές, σεξουαλικές δυσλειτουργίες, οργανικά σύνδρομα.

γ) Πρόληψη: Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων με στόχο την προαγωγή της ψυχικής υγείας, π.χ. προγράμματα ενημέρωσης και παρακολούθησης σε ομάδες υψηλού κινδύνου για εκδήλωση ψυχοπαθολογίας, προγράμματα για την πρόληψη χρήσης ουσιών σε εφήβους.

δ) Έρευνα: Σχεδιασμός και υλοποίηση εμπειρικών και ποιοτικών ερευνών σχετικά με τις μεθόδους αξιολόγησης, την ψυχική λειτουργία, τα ψυχοπαθολογικά σύνδρομα, τη διεργασία και την έκβαση της παρέμβασης, και την αποτελεσματικότητα των προληπτικών προγραμμάτων.

Το εκπαιδευτικό μοντέλο του ΠΜΣ δίνει έμφαση τόσο στην ακαδημαϊκή όσο και στην επαγγελματική κατάρτιση σύμφωνα και με τα πρότυπα των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών του εξωτερικού. Βασικός στόχος του προτεινόμενου ΠΜΣ είναι η υψηλού επιπέδου και άρτια κατάρτιση στο πεδίο εφαρμογής. Για τον σκοπό αυτό προβλέπεται:

α) Θεωρητική-ακαδημαϊκή κατάρτιση, και

β) πρακτική άσκηση που να καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των κλινικών εφαρμογών.

Οι απόφοιτοι του ΠΜΣ θα συνδυάζουν υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκή γνώση, ερευνητικές ικανότητες και αξιολογημένη πρακτική εμπειρία στην άσκηση του επαγγέλματος.

Σχετικά με την επαγγελματική τους αποκατάσταση, θα είναι σε θέση:

α) Να στελεχώσουν Νοσοκομεία, Κέντρα Ψυχικής Υγείας, αντίστοιχες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, Συμβουλευτικά Κέντρα, μονάδες απεξάρτησης χρηστών, διαγνωστικά κέντρα, αντίστοιχες υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, και

β) να διδάξουν σε κύκλους μαθημάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και επιμορφωτικών σεμιναρίων σε θέματα της κλινικής ψυχολογίας.

Άρθρο 2

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το νόμο 4957/2022:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Τμήματος αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η Συνέλευση του Τμήματος. Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) Εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

β) ορίζει τον/ην Διευθυντή/τρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. του Τμήματος,

γ) εισηγείται εκπροσώπους για τον ορισμό των Επιτροπών Προγραμμάτων Σπουδών των ΔΠΜΣ στα οποία συμμετέχει το Τμήμα,

δ) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο σε Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.

ε) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, στ) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.),

ζ) αναθέτει σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες τη διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος,

η) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

2.2.2 Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον/τη Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και ομότιμους καθηγητές/τριες, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) Καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους, και εισηγείται την έγκρισή του από την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του από τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

ε) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

στ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,

ζ) εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου,

η) εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

θ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος,

ι) εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

2.2.3 Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. στη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εισηγείται στη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος/η του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζονται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία του Τμήματος είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

β) Ο/Η Γραμματέας του Τμήματος ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους - ανάλογα με τον αριθμό των Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας - ως αρμόδιο/ους για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Το Π.Μ.Σ. μπορεί να προσλαμβάνει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστασία της Γραμματείας του Τμήματος.

Άρθρο 3

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

3.1 Στο Π.Μ.Σ. δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες επιλογής έχουν οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ψυχολογίας της ημεδαπής και των αντίστοιχων ισότιμων αναγνωρισμένων Τμημάτων της αλλοδαπής.

3.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε εικοσιπέντε (25) συνολικά. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3.4 Οι υπότροφοι του Ι.Κ.Υ., οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εφόσον πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις εισαγωγής, γίνονται δεκτοί χωρίς εξετάσεις.

Άρθρο 4

ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών Ε.Κ.Π.Α. και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Κάθε δύο έτη, και πιο συγκεκριμένα το μήνα Μάρτιο ή Απρίλιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Ψυχολογίας του Ε.Κ.Π.Α. δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ίδρυματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

4.3 Η Σ.Ε. είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία επιλογής των εισακτέων.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής
- Βιογραφικό σημείωμα
- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου
- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών
- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας τουλάχιστον επιπέδου B2
- Δύο συστατικές επιστολές, εκ των οποίων τουλάχιστον η μια να προέρχεται από μέλος Δ.Ε.Π. ή Ε.ΔΙ.Π.
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές και ανακοινώσεις σε πανελλήνια ή διεθνή συνέδρια, εάν υπάρχουν
- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν
- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκής, διαπιστωμένη από τη Σ.Ε., γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψήφιους

- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής

4.5 Για τις υποψήφιες/ους με τίτλο σπουδών από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα.

Η επιτροπή ελέγχει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό Μητρώο των αλλοδαπών ιδρυμάτων που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Αν το ίδρυμα της αλλοδαπής ανήκει στον κατάλογο ιδρυμάτων του άρθρου 307, του Νόμου 4957/2022, τότε ο υποψήφιος υποχρεούται να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμολογία στα μαθήματα των εισαγωγικών εξετάσεων του Π.Μ.Σ. (ποσοστό 60%)
- Βαθμός πτυχίου (ποσοστό 20%)
- Προφορική συνέντευξη σε τριμελή επιτροπή οριζόμενη από τη Σ.Ε. (ποσοστό 20%)

4.7 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Σ.Ε. καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες/ούσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες/σες υποψήφιοι/ες, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

Άρθρο 5

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

5.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε έξι (6) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

5.2 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του/της φοιτητή/ήτριας και έγκριση από τη Συνέλευση. Η παράταση δεν υπερβαίνει τον αριθμό εξαμήνων της κανονικής φοίτησης του Π.Μ.Σ. Έτσι, ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα δώδεκα (12) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

5.3 Οι φοιτητές/τριες που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό, κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

5.5 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος.

Άρθρο 6

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά εκατόν ογδόντα (180) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και, κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν διαλέξεις, εργαστηριακές ασκήσεις και σεμινάρια.

6.3 Η γλώσσα διδασκαλίας και συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική και σε εξαιρετικές περιπτώσεις (π.χ. πρόσκληση ξένων ομιλητών) η αγγλική.

6.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

6.5 Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο πέμπτο και έκτο εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με είκοσι (20) ECTS.

6.6 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης.

6.7 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων διαμορφώνεται ως εξής:

Α' Εξάμηνο		
Μάθημα	Ώρες/Εβδ.	ECTS
Σύγχρονα Ταξινομικά Συστήματα Ψυχοπαθολογίας (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th Edition, DSM-5 και International Classification of Diseases, 10th Edition, ICD-11)	3	3
Ψυχοπαθολογία I: Ψυχοδυναμική Προσέγγιση Ψυχοπαθολογίας Ενηλίκων	3,5	6
Ψυχοπαθολογία II: Ψυχοδυναμική Προσέγγιση Ψυχοπαθολογίας Παιδιού - Εφήβου	3,5	6
Αξιολόγηση I: Γνωστικές Λειτουργίες (WAIS, WISC Stanford -Binet, WPPSI, RAVEN)	3,5	6
Δεοντολογία	3	4
Νευροψυχολογία	3	3
Βασικές Αρχές Ψυχοφαρμακολογίας	2	2
Σύνολο Α' Εξαμήνου	21,5	30
Β' Εξάμηνο		
Μάθημα	Ώρες/Εβδ.	ECTS
Ψυχοθεραπεία I - Ψυχοδυναμική Προσέγγιση Ψυχοθεραπείες Ενηλίκων	3,5	6
Ψυχοθεραπεία II - Ψυχοδυναμική Προσέγγιση Ψυχοθεραπείες Παιδιών και Εφήβων	3,5	6
Αξιολόγηση II: Προβλητικές Μέθοδοι Αξιολόγησης	3	2
Κλινική συνέντευξη	2	2
Ψυχολογία και Ψυχοθεραπεία Ομάδας	3	4
Αξιολόγηση III - MMPI	3	3
Νευρο-ψυχολογική Αξιολόγηση Ενηλίκων και Παιδιών	3	3
Σύγχρονα Θέματα στην Κλινική Ψυχολογία	3	4
Σύνολο Β' Εξαμήνου	22	30
Γ' Εξάμηνο		
Μάθημα	Ώρες/Εβδ.	ECTS
Ψυχοπαθολογία III: Γνωσιακή-συμπεριφοριστική Προσέγγιση Ψυχοπαθολογίας Ενηλίκων	3,5	6
Ψυχοπαθολογία IV: Γνωσιακή - συμπεριφοριστική Προσέγγιση Ψυχοπαθολογίας Παιδιού - Εφήβου	3,5	6
Ποιοτική μεθοδολογία στην κλινική έρευνα	3	4
Αξιολόγηση III: Προσωπικότητα-Ψυχοπαθολογία	3	4
Στατιστική και Ποσοτική Μεθοδολογία I	3	4
Πρακτική Άσκηση	24	6
Σύνολο Γ' Εξαμήνου	40	30
Δ' Εξάμηνο		
Μάθημα	Ώρες/Εβδ.	ECTS
Ψυχοθεραπεία III: Γνωσιακή-συμπεριφοριστική Προσέγγιση Ψυχοθεραπείας Ενηλίκων	3,5	6
Ψυχοθεραπεία IV: Γνωσιακή - συμπεριφοριστική Προσέγγιση Ψυχοθεραπείας Παιδιού - Εφήβου	3,5	6
Αξιολόγηση IV: Προσωπικότητα - Ψυχοπαθολογία (Προβολικά Τεστ Rorschach, TAT, CAT, σχέδιο, DUSS)	3	3
Θεραπεία Οικογένειας - Ζεύγους	3	3

Στατιστική και Ποσοτική Μεθοδολογία II	3	3
Κλινική Ψυχολογία της Υγείας - Ψυχοσωματική	3	3
Πρακτική Άσκηση	21	6
Σύνολο Δ' Εξαμήνου	40	30
Ε' Εξάμηνο		
Μάθημα	Ώρες/Εβδ.	ECTS
Δημιουργία και Λειτουργία Δομών Ψυχικής Υγείας στην Κοινότητα και Διεπιστημονική Διασύνδεση	3	4
Αξιολόγηση IV: Σύνθεση - Έκθεση	3	4
Πρακτική Άσκηση	35	12
Διπλωματική εργασία		10
Σύνολο Ε' Εξαμήνου	41	30
ΣΤ' Εξάμηνο		
Μάθημα	Ώρες/Εβδ.	ECTS
Αξιολόγηση V: Πρακτική Άσκηση Σύνθεση-Έκθεση 3	3	4
Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία - Πρόληψη 3	3	4
Πρακτική Άσκηση	35	12
Διπλωματική εργασία		10
Σύνολο ΣΤ' Εξαμήνου	41	30

Σύνολο Πιστωτικών Μονάδων για τα έξι (6) εξάμηνα: 180 Π.Μ.

Όλα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στοχεύει στην εξοικείωση των σπουδαστών με όλες τις σύγχρονες, επικρατούσες προσεγγίσεις της Κλινικής Ψυχολογίας.

B. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

1. Σύγχρονα Ταξινόμικά Συστήματα Ψυχοπαθολογίας (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th Edition, DSM-5 και International Classification of Diseases, 10th Edition, ICD-11)

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις κύριες ψυχοπαθολογικές οντότητες που αναφέρονται στα Διαγνωστικά Συστήματα που χρησιμοποιούνται παγκοσμίως, δηλαδή το Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο της Αμερικάνικης Ψυχιατρικής Εταιρείας (Diagnostic and Statistical Manual 5-DSM5) της Αμερικάνικης Ψυχιατρικής Εταιρείας, ICD-11 International Classification of Diseases WHO του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας ICD-11. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε διαταραχές που προκύπτουν πιο συχνά στην κλινική πρακτική. Η παρουσίαση των διαταραχών γίνεται: (1) μέσω παρουσίασης περιστατικού και κλινικής συνέντευξης, παρουσία των φοιτητών, για την καλύτερη σύνδεση των θεωρητικών αρχών με τα πραγματικά δεδομένα που θα αντιμετωπίσουν σε κλινικό περιβάλλον (2) μέσω προβολών (περιλαμβάνουν ιστορικά στοιχεία για την διαταραχή, όπως και κοινωνιολογικές και πολιτισμικές αναλύσεις για να συνθέσει μια πιο ολιστική κατανόηση της) (3) μέσω κριτικού διαλόγου μεταξύ των διδασκόντων και μεταξύ των μεταπτυχιακών φοιτητών. (4) μέσω role play όταν δεν είναι εφικτή η κλινική παρουσίαση. Επιπλέον, κάθε μάθημα ολοκληρώνεται με μια εξέταση υπό την μορφή ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής, μέσω της οποίας αποσαφηνίζονται λεπτά θέματα διαφορο-διαγνωστικής.

2. Ψυχοπαθολογία I: Ψυχοδυναμική Προσέγγιση Ψυχοπαθολογίας Ενηλίκων

Στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση στην ψυχοδυναμική προσέγγιση σχετικά με την αιτιολογία και παρέμβαση στις μορφές ψυχοπαθολογίας ενηλίκων που παρουσιάζονται πιο συχνά στην κλινική πρακτική σήμερα. Το μάθημα ξεκινά με μια εισαγωγή σχετικά με την πορεία και εξέλιξη της ψυχοδυναμικής προσέγγισης από την αφετηρία της μέχρι και σήμερα. Στην συνέχεια μελετώνται θεμελιακές διαστάσεις της ψυχικής λειτουργίας και δυσλειτουργίας όπως το ψυχικό όργανο και η αναπτυξιακή πορεία του τόσο σχετικά με την φυσιολογική ανάπτυξη όσο και την αποκλίνουσα-η ανάπτυξη-δόμηση της προσωπικότητας, με αναφορά σε φυσιολογικές και αποκλίνουσες διαστάσεις - βασικές ενδείξεις ψυχοπαθολογίας- σύμπτωμα, διαταραχές του χαρακτήρα/προσωπικότητας, προβλήματα συμβολοποίησης και ρύθμισης του θυμικού. Μελετώνται αναλυτικά οι εξής διαταραχές βάση θεωρητικών τοποθετήσεων και κλινικών παραδειγμάτων: διαταραχή πανικού, ιδεο-ψυχαναγκαστική διαταραχή, σχιζοφρένεια, παραληρητική διαταραχή, κατάθλιψη, μανία, οριακή διαταραχή

προσωπικότητας, ναρκισσιστική διαταραχή, διαταραχές συνδεόμενες με εξάρτηση από ουσίες, ψυχοσωματικές διαταραχές, παραφιλίες, διαταραχές της πρόσληψης τροφής.

3. Ψυχοπαθολογία II: Ψυχοδυναμική Προσέγγιση Ψυχοπαθολογίας Παιδιού - Εφήβου

Στο παρόν μάθημα εισάγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές στις βασικές αρχές της ψυχοδυναμικής κατανόησης σχετικά με την ψυχοπαθολογία των παιδιών και των εφήβων. Καταρχάς μελετώνται τα βασικά αναπτυξιακά στάδια όπως η προσχολική ηλικία, η λανθάνουσα και η εφηβεία, τόσο σχετικά με την φυσιολογική ανάπτυξη όσο και με τις βασικές δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν, όπως το τραύμα, η απώλεια και το πένθος. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά οι κυριότερες οντότητες από πλευράς ψυχοπαθολογίας που συναντούμε στα παιδιά και τους εφήβους όπως η διαταραχή του άγχους αποχωρισμού, φοβίες (περιλαμβανόμενη και η σχολική φοβία) ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή, ψυχώσεις αυτισμός, διαταραχές της πρόσληψης τροφής (ψυχογενής ανορεξία, ψυχογενής βουλιμία) οριακές διαταραχές στα παιδιά, δυσφορία του γένους, ψυχοσωματικές διαταραχές. Περιλαμβάνονται στοιχεία σε σχέση με την συμπτωματολογία, την επιδημιολογία, την αιτιολογία και την παρέμβαση σύμφωνα με το ψυχοδυναμικό μοντέλο.

4. Αξιολόγηση I: Γνωστικές Λειτουργίες - Wechsler Adult Intelligence Test, (WAIS) Wechsler Intelligence test for Children (WISC), Wechsler Preschool and Primary Scales of Intelligence (WPPSI), Ravens Progressive Matrices

Το μάθημα αυτό έχει ως στόχο την διδασκαλία μεθόδων και ψυχομετρικών εργαλείων αξιολόγησης - μέτρησης των γνωστικών δεξιοτήτων του ανθρώπου. Παρουσιάζονται και μελετώνται ψυχομετρικά μέσα όπως το WISC, το WAIS, το WPPSI και το Ravens Progressive Matrices. Η βασική διδασκαλία πραγματοποιείται με τις εκδόσεις που είναι σταθμισμένες στον ελληνικό πληθυσμό. Οι διδακτικές ενότητες περιλαμβάνουν (1) την φύση της νοημοσύνης: ιστορική αναδρομή, θεωρίες για τη νοημοσύνη και η διαχρονική διάσταση της. (2) αξιολόγηση νοητικών ικανοτήτων: αρχές επαγγελματικής δεοντολογίας. (3) κλινική χρήση των εργαλείων μέτρησης νοημοσύνης. (4) αναλυτική παρουσίαση της ελληνικής κλίμακας νοημοσύνης WISC-III για παιδιά και εφήβους - I. Λεπτομερής παρουσίαση των ψυχομετρικών ιδιοτήτων και κλινικών παρατηρήσεων που αφορούν στις υποκλίμακες της ελληνικής κλίμακας νοημοσύνης WISC-III. (5) αναλυτική παρουσίαση της ελληνικής κλίμακας νοημοσύνης WISC-III για παιδιά και εφήβους-II. Παρουσίαση μεθόδου ανάλυσης των αποτελεσμάτων από την κλίμακα νοημοσύνης WISC-III. (6) παρουσίαση κλινικών πρωτοκόλλων και ερμηνεία (7) χορήγηση από κάθε φοιτητή ενός WISC-III σε παιδί-έφηβο και παρουσίαση του στην τάξη (8) παρουσίαση τρόπων συγγραφής των αποτελεσμάτων του WISC-III στην ψυχολογική έκθεση. (9) αναλυτική παρουσίαση της ελληνικής κλίμακας νοημοσύνης WPPSI-III για παιδιά. Παρουσίαση μεθόδου ανάλυσης των αποτελεσμάτων και ερμηνεία. (10) αναλυτική παρουσίαση της ελληνικής κλίμακας νοημοσύνης WAIS-III για ενήλικες. Παρουσίαση μεθόδου ανάλυσης των αποτελεσμάτων και ερμηνεία (11) αναλυτική παρουσίαση της κλίμακας νοημοσύνης Ravens Progressive Matrices. Παρουσίαση μεθόδου ανάλυσης των αποτελεσμάτων και ερμηνεία.

5. Δεοντολογία

Το μάθημα στοχεύει στην κατανόηση, εξοικείωση και ευαισθητοποίηση των φοιτητριών/ων σε θέματα δεοντολογίας και βιοηθικής. Μελετώνται οι βασικές αρχές της Δεοντολογίας στο πλαίσιο της κλινικής πράξης καθώς και της κλινικής έρευνας. Επίσης, γίνεται εισαγωγή στη Βιοηθική: ορισμός, ιστορική αναδρομή, εξέλιξη, βασικές αρχές. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να αναστοχασθούν και να εντοπίσουν ηθικά και δεοντολογικά διλήμματα που προκύπτουν στην άσκηση του επαγγέλματος του ψυχολόγου/κλινικού ψυχολόγου. Μελετώνται νομικά και ηθικά ζητήματα στη διεξαγωγή της κλινικής πράξης, ψυχοθεραπείας και ψυχολογικής αξιολόγησης, καθώς και ηθικά ζητήματα και αρχές που αφορούν ερευνητικά πρωτόκολλα και γενικότερα την ερευνητική διαδικασία. Βάση αρχών δεοντολογίας, καθώς και παρουσιάσει περιπτώσεων, γίνεται συζήτηση για την αξιολόγηση και επίλυση των ηθικών διλημάτων και του τρόπου λήψης αποφάσεων σε τέτοια ζητήματα. Επίσης οι φοιτητές παροτρύνονται να προβούν σε αναστοχασμό και αυτοπαρατήρηση σχετικά με στάσεις, αξίες, προκαταλήψεις αντιλήψεις που επηρεάζουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και άπτονται ζητημάτων ηθικής και δεοντολογίας.

6. Νευροψυχολογία

Το μάθημα καλύπτει τα βασικά χαρακτηριστικά των κύριων νευροψυχολογικών διαταραχών του ενήλικα που ο κλινικός ψυχολόγος μπορεί να συναντήσει στην κλινική πράξη, με έμφαση στις διαταραχές που εμπλέκουν μνημονικούς μηχανισμούς. Το μάθημα στοχεύει στη συνοπτική ανάλυση των βασικών νευρωνικών μηχανισμών των διαταραχών αυτών, την κατανόηση της παθοφυσιολογίας τους, την κλινική τους περιγραφή, σε διαφοροδιαγνωστικά ζητήματα, σε βασικά στοιχεία της αξιολόγησής τους, καθώς και στην περιγραφή τεκμηριωμένων θεραπευτικών παρεμβάσεων. Δίνεται έμφαση στην ανάλυση χαρακτηριστικών κλινικών περιστατικών από τη σκοπιά του κλινικού ψυχολόγου. Το μάθημα εστιάζεται στις διαταραχές που επιδρούν σε μνημονικούς μηχανισμούς, οι οποίες είναι και οι πιο συχνές στη νευροψυχολογία. Οι διαταραχές που συμπεριλαμβάνονται

είναι νευροεκφυλιστικές αλλά και επίκτητες, καθώς και ψυχιατρικές. Οι διαταραχές αυτές καλύπτονται από τη διαγνωστική σκοπιά (διαφοροδιάγνωση διαταραχών με συναφή συμπτωματολογία), τη θεωρητική σκοπιά (εγκεφαλικοί μηχανισμοί, μνημονικά συστήματα), καθώς και την κλινική σκοπιά (φαινομενολογία των διαταραχών, πρόγνωση, κλινική εκτίμηση από το νευροψυχολόγο, θεραπευτικές προσεγγίσεις). Δίνεται έμφαση στη διεπιστημονική συνεργασία ως προς τη διαφοροδιάγνωση και τη θεραπευτική αντιμετώπιση, μέσω της ανάλυσης κλινικών περιστατικών. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα μπορούν να περιγράψουν τα βασικά μνημονικά συστήματα του εγκεφάλου και το νευροφυσιολογικό τους υπόβαθρο, να διαφοροποιήσουν τις διαταραχές με βάση τα κλινικά τους χαρακτηριστικά και άλλα στοιχεία, να κατανοήσουν τον τρόπο της κλινικής εκτίμησης των διαταραχών και να προβλέψουν την εξέλιξή τους να εκτεθούν στις πιο πρόσφατες θεωρητικές και κλινικές προσεγγίσεις στον τομέα των ανοιών, να εκτεθούν σε ζητήματα αποκατάστασης και μη φαρμακευτικών παρεμβάσεων.

7. Βασικές Αρχές Ψυχοφαρμακολογίας

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με βασικές έννοιες της ψυχοφαρμακολογίας και η κατανόηση των ιδιοτήτων και μηχανισμών δράσης των βασικών κατηγοριών ψυχοτρόπων φαρμάκων. Οι επιμέρους ενότητες περιλαμβάνουν:

- Εισαγωγή στις έννοιες της φαρμακοκινητικής και φαρμακοδυναμικής.
- Συνοπτική παρουσίαση της νευροδιαβίβασης και των νευροδιαβιβαστών.
- Φάρμακα, τα οποία χορηγούνται στη θεραπεία αγχωδών διαταραχών, κατάθλιψης, σχιζοφρένειας, διπολικής διαταραχής, εξαρτήσεων (αιθυλική αλκοόλη, κοκαΐνη, οπιοειδή, αμφεταμίνες, ινδική κάνναβη).
- Παρουσίαση κλινικών περιστατικών και λεπτομερής ανάλυση αντιμετώπισης αυτών.

8. Ψυχοθεραπεία I - Ψυχοδυναμική Προσέγγιση Ψυχοθεραπείας Ενηλίκων

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση και εμβάθυνση των σπουδαστών στην ψυχοδυναμική προσέγγιση ψυχοθεραπείας ενηλίκων. Καταρχάς, παρουσιάζονται θεμελιακές σχετικές πτυχές στο έργο του Sigmund Freud και στα βασικά μετέπειτα θεωρητικά ρεύματα της ψυχοδυναμικής προσέγγισης όπως η Ψυχολογία του Εγώ (Ego Psychology), η Ψυχολογία του Εαυτού (Self-Psychology), Προσέγγιση των Αντικειμενότροπων Σχέσεων, (Object Relations), Κλαϊνική Προσέγγιση (Kleinian Approach) Δια-Προσωπική Προσέγγιση (Interpersonal Approach), Δι-υποκειμενική Προσέγγιση (Intersubjective Approach), Σχισιακή Προσέγγιση (Relational Approach) με αναφορά στους Anna Freud, Melanie Klein, Donald Winnicott, Wilfred Bion, Heinz Kohut, André Green, κ.α.. Στην συνέχεια μελετώνται βασικές διαστάσεις της ψυχοδυναμικής ψυχοθεραπείας όπως το θεραπευτικό πλαίσιο, το θεραπευτικό συμβόλαιο, η θεραπευτική συμμαχία, ψυχανάλυση - ψυχοθεραπεία, κριτήρια αναλυτικότητας -ενδείξεις για άλλες ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις, μεταβίβαση, αντιμεταβίβαση, εκδραμάτιση, διαδραμάτιση, το όνειρο, η παλινδρόμηση, η αντίσταση, η ερμηνεία, τερματισμός, έρευνα. Η έννοιες αυτές μελετώνται βάση θεωρητικών έργων καθώς και παρουσίαση κλινικών περιστατικών.

9. Ψυχοθεραπεία II - Ψυχοδυναμική Προσέγγιση Ψυχοθεραπείες Παιδιών και Εφήβων

Στο παρόν μάθημα βασικός στόχος είναι η παρουσίαση των βασικών ψυχαναλυτικών αρχών σχετικά με θέματα τεχνικής στην ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία παιδιών και εφήβων. Το μάθημα είναι χωρισμένο στις παρακάτω ενότητες: (1) βασικές αρχές ψυχαναλυτικής ψυχοθεραπείας παιδιών (2) τεχνική συνέντευξης με γονείς και παιδιά (3) μεταβίβαση στην ψυχοθεραπεία παιδιών και εφήβων (4) αντιμεταβίβαση στην ψυχοθεραπεία παιδιών και εφήβων (5) προβλητική ταύτιση στην ψυχοθεραπεία παιδιών και εφήβων (6) η χρήση της ερμηνείας στην ψυχοθεραπεία παιδιών και εφήβων (7) εργασία με γονείς παιδιού σε ψυχοθεραπεία (8) ψυχαναλυτική παρατήρηση βρέφους (9) κλινική εφαρμογή: Βραχεία Ψυχοδυναμική Ψυχοθεραπεία στην παιδική κατάθλιψη (10) πρώιμη παρέμβαση: βραχεία ψυχαναλυτική εργασία με γονείς και νήπια (11) ψυχοθεραπευτικές ιδιαιτερότητες στην εργασία με εφήβους (12) ψυχοθεραπευτικές ιδιαιτερότητες σε βαριές αναπτυξιακές διαταραχές. Γίνεται παρουσίαση κλινικού υλικού το οποίο αναφέρεται στο υπό συζήτηση αντικείμενο και επιχειρείται η σύνδεση της θεωρίας με την κλινική πράξη, πράγμα το οποίο διευκολύνει την κατανόηση από την πλευρά των σπουδαστών.

10. Κλινική Συνέντευξη

Στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση των φοιτητών στη θεωρία σχετικά με την κλινική συνέντευξη, καθώς και η εκπαίδευσή τους στην κλινική τεχνική της συνέντευξης. Παρουσιάζονται θεμελιακές προσεγγίσεις σχετικά με τη θεωρία και την τεχνική της συνέντευξης και περιγράφεται η διαδικασία της συνέντευξης με έμφαση σε θεμελιακά θέματα όπως το πλαίσιο, ο στόχος, η διάρκεια, η δεοντολογία, η παρέμβαση στην ψυχοθεραπεία. Στη συνέχεια μελετάται μία σημαντική πτυχή της συνέντευξης, το αίτημα σε όλες του τις εκφάνσεις: τι είναι το αίτημα, δυσκολίες ως προς το αίτημα, έκφραση του αιτήματος, μη λεκτική έκφραση, επείγον αίτημα, αντιστάσεις, ερμηνεία του αιτήματος. Ακολουθεί η μελέτη των δυσκολιών που συναντώνται κατά τη

συνέντευξη από την πλευρά του ασθενούς, από την πλευρά του ψυχολόγου, από την πλευρά της οικογένειας, καθώς και των δυσκολιών κατά τη συνέντευξη που συνδέονται με συγκεκριμένες παθολογίες: κατάθλιψη, σωματοποίηση, ψύχωση. Μέρος του μαθήματος αφιερώνεται σε ειδικές συνθήκες συνέντευξης, όπως συνέντευξη με παιδιά, συνέντευξη με εφήβους, συνέντευξη με τρίτη ηλικία, οικογένειες. Στη συνέχεια μελετάται η διαδοχή των συνεντεύξεων, δηλαδή η πορεία από τη διάγνωση στη θεραπεία. Το μάθημα καταλήγει στη μελέτη και την σπουδαιότητα της συνέντευξης στην έρευνα, συγκεκριμένα τον τύπο ερευνητικής συνέντευξης, τον σκοπό της συνέντευξης στην έρευνα, την ανάλυσή της. Η βήμα προς βήμα διδασκαλία της τεχνικής της συνέντευξης και ως εκ τούτου η πρόσληψη και κατανόηση της τόσο σε επίπεδο εσωτερικό (σπουδαιότητα, επίδραση, δεοντολογία) όσο και εξωτερικό (τεχνική, πλαίσιο κ.λπ.) εδραιώνεται με την παρουσίαση και επεξεργασία κλινικών περιστατικών μέσα από προβολή βιντεοσκοπημένων συνεντεύξεων και περιστατικών και από την ανάλογη βιβλιογραφία.

11. Αξιολόγηση II: Προβλητικές Μέθοδοι Αξιολόγησης - Bender Gestalt, Σχέδιο, Thematic Apperception Test (TAT) Μύθοι της Düss

Στο μάθημα οι φοιτητές εισάγονται στη θεωρία και την πρακτική της αξιολόγησης με προβολικά μέσα (τεστ). Ξεκινά με την εισαγωγή στις προβολικές δοκιμασίες (βασικές έννοιες, ιστορική εξέλιξη), στην αναφορά στο κλινικό πλαίσιο της ψυχοδιαγνωστικής εκτίμησης, στις θεμελιώδεις αρχές της ψυχολογικής αξιολόγησης με προβολικές τεχνικές, όπως η σχέση ψυχολόγου - αξιολογούμενου, συμπεριλαμβανομένης της μεταβίβασης-αντιμεταβίβασης, και η ηθική και η δεοντολογία. Στην συνέχεια οι φοιτητές εκπαιδεύονται στη χορήγηση και την ερμηνεία των παρακάτω προβολικών δοκιμασιών: Bender-Gestalt Visual-Motor Test, House Tree Person Test, Σχέδιο Οικογένειας, Thematic Apperception Test (TAT) Childrens Apperception Test (CAT), Fables de Düss. Στη συνέχεια ο κάθε φοιτητής καλείται να παρουσιάσει ένα πρωτόκολλο που έχει χορηγήσει το οποίο αναλύεται κλινικά στην τάξη. Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής πρέπει να μπορεί να χορηγήσει προβολικές δοκιμασίες να κάνει ερμηνευτικές υποθέσεις στο πρωτόκολλο και να γράψει την ψυχολογική έκθεση για την αξιολόγηση της προσωπικότητας με βάση τις δοκιμασίες.

12. Ψυχολογία της Ομάδας

Μετά από μια εισαγωγή στην έννοια της ομάδας, παρουσιάζονται οι διάφορες βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της ομαδικότητας και της δυναμικής των ομάδων όπως αυτές εμφανίστηκαν και αναπτύχθηκαν ιστορικά και στη συνέχεια το μάθημα επικεντρώνεται στην ψυχαναλυτική προσέγγιση. Ειδικότερα, με αφετηρία τα πρώτα συναφή φροϋδικά κείμενα, και συγκεκριμένα το Τοτέμ και Ταμπού και το Ψυχολογία των μαζών και ανάλυση του Εγώ, και τις θεωρίες των πρώτων ψυχαναλυτών που ανακάλυψαν την ιδιαιτερότητα του ομαδικού αναλυτικού πλαισίου (κυρίως των Bion και Foulkes), εξετάζονται τα ζητήματα της πολυπρόσωπης δι-υποκειμενικότητας, της εσωτερικής ομάδας και των λειτουργιών του λεγόμενου Ομαδικού Ψυχικού Οργάνου και της μεταβίβασης όπως επίσης και του ονείρου σε ομαδικό περιβάλλον. Τέλος, αναπτύσσονται οι διάφορες μορφές και τεχνικές ψυχαναλυτικής ψυχοθεραπείας ομάδας (ψυχόδραμα, τεχνικές διαμεσολάβησης), καθώς και ζητήματα που τίθενται αναφορικά με τις ψυχαναλυτικές έμπνευσης ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις σε οργανισμούς και ιδρύματα, λ.χ. σε ό,τι έχει να κάνει με την δι-εργασία του αιτήματος και την ανάλυση της λεγόμενης δια-μεταβίβασης στο πλαίσιο μιας ερμηνεύουσας ομάδας.

13. Αξιολόγηση III - Minnesota Multiphasic Personality Inventory -MMPI-2RF Restructured Forms

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση και η εκπαίδευση των σπουδαστών στην δοκιμασία αυτο-αναφοράς Minnesota Multiphasic Personality Inventory MMPI-2RF. Καταρχάς αναφέρονται οι βασικές αρχές της αξιολόγησης με δοκιμασίες αυτο-αναφοράς. Παρουσιάζεται το MMPI, σύντομη σχετικά με την εξέλιξη του εργαλείου από την πρώτη εκδοχή μέχρι σήμερα, καθώς και οι οδηγίες χορήγησης. Αναφέρονται και συζητούνται θέματα αξιοπιστίας και εγκυρότητας, καθώς και συνάφεια με άλλες κλίμακες και εργαλεία. Στην συνέχεια μελετώνται οι υπο-κλίμακες του, η ερμηνεία τους καθώς και η ερμηνεία της κλίμακας συνολικά. Στο μάθημα παρουσιάζονται και μελετώνται πρωτόκολλα MMPI. Οι σπουδαστές χορηγούν, ερμηνεύουν δύο περιπτώσεις με το MMPI και γράφουν εκθέσεις σχετικά τα ευρήματά τους.

14. Νευροψυχολογική Αξιολόγηση Ενηλίκων και Παιδιών

Το μάθημα καλύπτει τα βασικά στοιχεία της νευροψυχολογικής εκτίμησης, από τη θεωρητική αλλά και την κλινική σκοπιά. Κύριος στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει στον μεταπτυχιακό φοιτητή κλινικής ψυχολογίας τα πιο διαδεδομένα νευροψυχολογικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των νοητικών λειτουργιών και δυσλειτουργιών, ώστε ο φοιτητής να μπορέσει να συνδέσει τις νοητικές δυσλειτουργίες με τις εγκεφαλικές διαταραχές. Το μάθημα αξιοποιεί γνώσεις από τους κλάδους της νευροαπεικόνισης, της νευροψυχολογίας και της νευρολογίας για τη σύνθεση των πληροφοριών που οι κλάδοι αυτοί παρέχουν, με στόχο την ερμηνεία των διαταραχών. Το μάθημα θα καλύψει την εκτίμηση των πιο συνηθισμένων νευροψυχολογικών

διαταραχών στους ενήλικες, όπως οι νευροεκφυλιστικές διαταραχές, η επιληψία, τα εγκεφαλικά επεισόδια με επίπτωση στο λόγο (αφασία) ή σε άλλες λειτουργίες, οι κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις κ.ά. Θα συμπεριλάβει επίσης τις νέες τάσεις στη νευροψυχολογική εκτίμηση. Η έμφαση του μαθήματος θα είναι τόσο θεωρητική όσο και εφαρμοσμένη, μέσω της παρουσίασης και ανάλυσης κλινικών περιστατικών, της εξάσκησης στη χορήγηση των πιο βασικών νευροψυχολογικών εργαλείων και της ερμηνείας τους. Το μάθημα προϋποθέτει γνώσεις των WISC-V και WAIS-IV, τα οποία έχουν ενσωματώσει αρχές της νευροψυχολογικής εκτίμησης στις παρούσες εκδόσεις τους. Το μάθημα συμπεριλαμβάνει τα βασικά τμήματα της νευροψυχολογικής έκθεσης: το αίτημα της παραπομπής, το κλινικό ιστορικό, τα αποτελέσματα των τεστ, τα συμπεράσματα και οι συστάσεις.

Καλύπτει τα ακόλουθα θέματα: βασικές αρχές της νευροψυχολογικής εκτίμησης, λήψη ιστορικού, επιλογή των νευροψυχολογικών εργαλείων, χορήγηση των νευροψυχολογικών τεστ, ερμηνεία.

Καλύπτει τις ακόλουθες κατηγορίες δοκιμασιών:

- Δοκιμασίες προσοχής (βραχύχρονης μνήμης, ενεργού μνήμης, διατήρησης της προσοχής)
- Δοκιμασίες μνήμης (οπτικής, λεκτικής, μνήμη καταλόγων λέξεων με ή χωρίς σημασιολογική ομαδοποίηση).
- Δοκιμασίες σημασιολογικής μνήμης, γλώσσας και κατονομασίας.
- Δοκιμασίες εκτελεστικών λειτουργιών και λεκτικής ευχέρειας.
- Δοκιμασίες ρέουσας νοημοσύνης και αφαιρετικής σκέψης.
- Δοκιμασίες οπτικοχωρικών λειτουργιών και αντίληψης, ημιαμέλειας.
- Δοκιμασίες κινητικών και κατασκευαστικών λειτουργιών.
- Δοκιμασίες εγκυρότητας της νευροψυχολογικής εκτίμησης και προσπάθειας.

15. Σύγχρονα Θέματα στην Κλινική Ψυχολογία

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι να ευαισθητοποιηθεί και να εμβαθύνει ο φοιτητής σε ειδικά και σύγχρονα θέματα που απασχολούν τον κλινικό ψυχολόγο σχετικά με την κλινική αξιολόγηση, την παρέμβαση και την πρόληψη και να εξοικειωθεί με τον ρόλο του κλινικού ψυχολόγου καθώς θα εκτίθεται σε αντίστοιχα κλινικά πλαίσια. Έτσι, το παρόν μάθημα καταδεικνύει τον ρόλο του κλινικού ψυχολόγου σε εξειδικευμένα κλινικά πλαίσια. Παρουσιάζονται θέματα κλινικά που αφορούν την σύγχρονη εποχή και μελετάται ο τρόπος με τον οποίο αυτά αντιμετωπίζονται σε αντίστοιχες δομές. Ενδεικτικά, τέτοια ειδικά θέματα είναι η δουλειά του κλινικού ψυχολόγου με μετανάστες στις διαφορετικές δομές που έχουν συγκροτηθεί γύρω από το αντικείμενο, νέες μορφές οικογενειών - μονογονική, πολυγονική, ΛΟΑΤΙ (Λεσβίες, Ομοφυλόφιλοι, Αμφιφυλόφιλοι, Τρανς, και Ιντερσέξ) κακοποιημένες γυναίκες, πρόωγη γέννηση, παιδιά που αντιμετωπίζουν πένθος, θύματα εκφοβισμού στο σχολείο, αυτισμό, ψυχοσωματικές διαταραχές, χρόνια σωματικά νοσήματα, χρήση ουσιών, θέματα που αφορούν σε δυσκολίες σε σχέση με την σεξουαλικότητα όπως δυσφορία με την ταυτότητα του γένους. Οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να έρθουν αντιμέτωποι με τον ρόλο του κλινικού ψυχολόγου σε δομές όπως, αστυνομία, φυλακές, μονάδες απεξάρτησης, μονάδες εφηβικής εξάρτησης από το διαδίκτυο κ.λπ. Για τον λόγο αυτό, προσκαλούνται επιστήμονες, κυρίως κλινικοί ψυχολόγοι που εργάζονται σε αντίστοιχες δομές και μεταφέρουν την κλινική γνώση και εμπειρία τους.

16. Ψυχοπαθολογία III: Γνωσιακή-συμπεριφοριστική Προσέγγιση Ψυχοπαθολογίας Ενηλίκων

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών αρχών της Γνωσιακής-Συμπεριφοριστικής Θεραπείας και πώς ερμηνεύεται η ψυχοπαθολογική συμπεριφορά βάσει της γνωσιακής συμπεριφοριστικής προσέγγισης. Οι εισηγήσεις του μαθήματος περιλαμβάνουν βασικά θεωρητικά θέματα της γνωσιακής συμπεριφοριστικής προσέγγισης, όπως, θεωρητικές επιρροές, βασικές αρχές, γνωσιακή διατύπωση περίπτωσης, θεραπευτική σχέση, καθώς και βασικές γνωσιακές-συμπεριφοριστικές τεχνικές. Οι εισηγήσεις επίσης περιλαμβάνουν την θεωρητική ερμηνεία και θεραπεία διαφόρων διαταραχών βάσει της γνωσιακής-συμπεριφοριστικής θεωρίας. Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται η γνωσιακή- συμπεριφοριστική προσέγγιση σε ένα εύρος διαταραχών.

17. Ψυχοπαθολογία IV: Γνωσιακή-συμπεριφοριστική Προσέγγιση Ψυχοπαθολογίας Παιδιού και Εφήβου

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με βασικές έννοιες του μοντέλου αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας σύμφωνα με τις νέες τάσεις της Γνωσιακής Συμπεριφοριστικής προσέγγισης, με στοιχεία από την προσέγγιση της Θεραπείας Σχημάτων. Το μάθημα διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα γίνεται εις βάθος παρουσίαση των βασικών εννοιών του μοντέλου: Ιδιοσυγκρασία (με έμφαση στο μοντέλο της διαφορικής δεκτικότητας), συναισθηματικές ανάγκες της παιδικής ηλικίας, γονικές συμπεριφορές και παράμετροι, Πρώιμα Δυσλειτουργικά Σχήματα, στρατηγικές αντιμετώπισης, τρόποι λειτουργίας. Βάσει αυτών, στη συνέχεια παρουσιάζεται το γενικό σκεπτικό κατανόησης της ψυχοπαθολογίας και των δυσλειτουργικών συμπεριφορών μέσω της διατύπωσης περίπτωσης (case conceptualization). Η τρίτη ενότητα εστιάζει στην κατανόηση της ανάπτυξης ψυχοπαθολογίας και της διατύπωσης περίπτωσης για συγκεκριμένες κλινικές καταστάσεις (αγχώδεις

διαταραχές, κατάθλιψη, ΔΕΠ/Υ κ.ά.). Τέλος, επιχειρείται η απαρτίωση των παραπάνω μέσω κλινικών ασκήσεων και παραδειγμάτων κλινικών εφαρμογών.

18. Ποιοτική Μεθοδολογία στην Κλινική Έρευνα Ι

Σκοπός του εισαγωγικού αυτού μαθήματος είναι η κατανόηση της ποιοτικής μεθοδολογίας για το χώρο της κλινικής ψυχολογίας. Πιο συγκεκριμένα, το μάθημα στοχεύει να φέρει τους μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες σε επαφή με: α. τις επιστημολογικές και θεωρητικές παραδοχές της ποιοτικής μεθοδολογίας, β. το σχεδιασμό της ποιοτικής έρευνας, γ. ζητήματα δεοντολογίας και κριτήρια ποιότητας (αξιοπιστία και εγκυρότητα) της ποιοτικής έρευνας, δ. διαφορετικές μεθόδους συλλογής - παραγωγής δεδομένων, ε. τις κύριες προσεγγίσεις στην επεξεργασία και ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων με έμφαση στη Θεματική Ανάλυση. Γίνεται επίσης σύντομη παρουσίαση εξειδικευμένων ποιοτικών προσεγγίσεων όπως είναι η Ερμηνευτική Φαινομενολογική προσέγγιση (ΕΦΑ), η Αφηγηματική μεθοδολογική προσέγγιση, η Ανάλυση Λόγου και η Εθνογραφία. Η μέθοδος διδασκαλίας περιλαμβάνει α. διάλεξη, β. παραδείγματα ποιοτικών ερευνών και γ. συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε πρακτικές εφαρμογές και ασκήσεις.

19. Αξιολόγηση ΙΙΙ: Προσωπικότητα-Ψυχοπαθολογία - Rorschach Ι

Το μάθημα αποτελεί το πρώτο από δύο μαθήματα που αφιερώνονται στην ψυχολογική αξιολόγηση της προσωπικότητας και της ψυχοπαθολογίας με την προβολική τεχνική των Κηλίδων Μελάνης του Rorschach. Το μάθημα εστιάζεται τόσο στην θεωρητική (στο μάθημα), όσο και στην πρακτική (εκτός ωρών μαθήματος με εθελοντές αξιολογούμενους) εκπαίδευση των φοιτητών στην τεχνική χορήγησης των καρτών Κηλίδων Μελάνης. Ακολουθεί η διδασκαλία της μεθόδου βαθμολόγησης-κωδικοποίησης των απαντήσεων του αξιολογούμενου με το Ολοκληρωμένο Σύστημα (Comprehensive System) του John Exner. Η βαθμολογική ανάλυση των απαντήσεων καλύπτει όλο το εύρος των βαθμολογιών του Ολοκληρωμένου Συστήματος περιλαμβάνοντας τον Τόπο και Αναπτυξιακή Ποιότητα των απαντήσεων, τους Προσδιορισμούς, Ποιότητα Φόρμας, Περιεχόμενα, Δημοφιλείς Απαντήσεις, Οργανωτική Δραστηριότητα, Ειδικούς Βαθμούς, καθώς και την ανάπτυξη της Στρατηγικής της Ερμηνείας των απαντήσεων του Rorschach. Το μάθημα αποτελεί προαπαιτούμενο για την παρακολούθηση του δεύτερου προχωρημένου μαθήματος, το οποίο ασχολείται αποκλειστικά με την ερμηνεία των αποτελεσμάτων του Rorschach και την χρησιμοποίησή τους για την εξαγωγή ψυχοδιαγνωστικών συμπερασμάτων για την προσωπικότητα του αξιολογούμενου. Ο στόχος του μαθήματος είναι να καταστήσει τους φοιτητές ικανούς στην ψυχολογική αξιολόγηση με την προβολική τεχνική των Κηλίδων Μελάνης του Rorschach.

20. Στατιστική και Ποσοτική Μεθοδολογία Ι

Το μάθημα αυτό στόχο έχει να υπενθυμίσει αρχικώς στους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες βασικές έννοιες στατιστικής ανάλυσης προπτυχιακού χαρακτήρα, ώστε να προλειάνει το έδαφος για περαιτέρω εμβάθυνση, εντός του ίδιου μαθήματος σε εξελιγμένες μεθόδους και τεχνικές στατιστικής ανάλυσης. Πρώτα διενεργείται επανάληψη βασικών εννοιών όπως Δειγματοληψία, Ερευνητικές στρατηγικές, Μέθοδοι συλλογής δεδομένων, Σύγκριση μεταξύ ανεξαρτήτων και εξαρτημένων ομάδων, Σύγκριση μεταξύ τριών ή περισσότερων ανεξαρτήτων ομάδων, Σύγκριση με επαναληπτικές μετρήσεις. Ακολουθεί Εισαγωγή στη συναφειακή έρευνα και στις ψυχολογικές θεωρίες και τη δομή τους. Οι Βασικές αρχές μεθοδολογίας έρευνας στην Κλινική Ψυχολογία αποτελούν ένα βασικό καθοδηγητικό άξονα. Ακολουθεί μια ενότητα που αφορά στην Ανάλυση Κυρίων Συνιστωσών και στην Ανάλυση Παραγόντων ώστε να είναι σε θέση οι φοιτητές και φοιτήτριες να ελέγχουν τη δομή και την εγκυρότητα των ψυχοτεχνικών μέσων που επιλέγουν ή θα επιλέξουν στη Διπλωματική τους εργασία. Περιλαμβάνονται ειδικές εξελιγμένες τεχνικές όπως Ομοιότητα παραγόντων μέσω Tucker's Φ, Σύγκριση δεικτών συνάφειας που μετέχουν στην ανάλυση μέσω μετατροπής κατά Fisher, Δομική ισοτιμία και η μέθοδος της Πολυμεταβλητής Πολυεπίπεδης Ανάλυσης Συνδιασποράς κατά Muthén, Προκρούστειες επιλύσεις εντοπισμού και περιγραφής των παραγόντων, κ.ά. Ακολουθεί βεβαίως μια Εισαγωγή στην Επιβεβαιωτική Ανάλυση Παραγόντων όπου πέραν των βασικών δεικτών επάρκειας σύγκλισης και των μεθόδων σύγκρισης εναλλακτικών υποδειγμάτων επιχειρείται και μια πρώτη εισαγωγή στις Δομικές Αιτιακές Εξισώσεις. Επίσης, διενεργούνται πολλές δοκιμές ανάλυσης διακύμανσης στις συγκερασμένες μετρήσεις που προκύπτουν μέσω ανάλυσης παραγόντων. Ολόκληρο το μάθημα γίνεται «hands on» στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές του Εργαστηρίου του Τμήματος Ψυχολογίας, όπου οι φοιτητές και φοιτήτριες ασκούνται με διάφορους τρόπους στη στατιστική ανάλυση αλλά και στην ερμηνεία και παρουσίαση των ευρημάτων και αυτό γίνεται μέσω μικρών εργασιών που διενεργούνται κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

21. Ψυχοθεραπεία ΙV: Γνωσιακή-συμπεριφοριστική Προσέγγιση Ψυχοθεραπείας Ενηλίκων

Το παρόν μάθημα είναι αλληλένδετο με το μάθημα Ψυχοπαθολογία Β' και έχει στόχο να καταδείξει την εφαρμογή της γνωσιακής-συμπεριφοριστικής προσέγγισης στην πράξη. Οι εισηγήσεις εστιάζονται σε ένα μεγάλο εύρος διαταραχών ενηλίκων, καθώς και παιδιών κι εφήβων όπου καταδεικνύεται η εφαρμογή του

γνωσιακού-συμπεριφοριστικού μοντέλου θεραπείας. Οι εισηγήσεις περιλαμβάνουν διαταραχές όπως, αγχώδεις διαταραχές, διαταραχές πρόσληψης τροφής, κατάθλιψη, διαταραχές προσωπικότητας, ελλειμματική διαταραχή προσοχής στα παιδιά, αυτισμός. Σε όλες τις εισηγήσεις, αναλύονται αντίστοιχες κλινικές περιπτώσεις, επεξηγούνται οι γνωσιακές-συμπεριφοριστικές τεχνικές και χρησιμοποιούνται παιχνίδια ρόλων.

22. Ψυχοθεραπεία IV: Γνωσιακή-συμπεριφοριστική Προσέγγιση Ψυχοθεραπείας Παιδιού -Εφήβου

Στο μάθημα παρουσιάζεται αρχικά η εξελικτική πορεία της Γνωσιακής Συμπεριφοριστικής Θεραπείας (ΓΣΘ) για τα παιδιά και τους εφήβους, από τις αρχές του 20ου αιώνα μέχρι σήμερα. Συζητώνται οι βασικές αρχές της ΓΣΘ παιδιών/εφήβων, και τα σημεία διαφοροποίησης αυτής από τη ΓΣΘ ενηλίκων. Θίγονται επίσης ζητήματα δεοντολογίας στη θεραπευτική δουλειά με τα παιδιά και τους γονείς τους.

Στις επόμενες ενότητες συμπεριλαμβάνονται η κλινική συνέντευξη με τα παιδιά/εφήβους και τους γονείς τους όπως και η λήψη ιστορικού. Συζητώνται η παρουσίαση και ανάλυση των παρουσών δυσκολιών, και η σύνδεση όλων των πληροφοριών σε ένα αιτιολογικό μοντέλο για την εμφάνιση και διατήρηση των δυσκολιών (λειτουργική ανάλυση της συμπεριφοράς/διατύπωση περίπτωσης). Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των θεραπευτικών στόχων και του θεραπευτικού σχεδιασμού και η εμβάθυνση σε και η εξοικείωση με τις βασικές γνωσιακές και συμπεριφοριστικές τεχνικές, έτσι όπως εφαρμόζονται στη θεραπεία παιδιών και εφήβων. Τέλος, αναπτύσσονται βασικές αρχές για την συμβουλευτική γονέων και την θεραπευτική δουλειά με τους γονείς.

Αφού καλυφθεί το εισαγωγικό μέρος, το οποίο επενδύεται με βιωματικές ασκήσεις και δουλειά σε μικρές ομάδες, για την καλύτερη κατανόηση των εννοιών και της εκάστοτε θεματολογίας, παρουσιάζεται συγκεκριμένα ο θεραπευτικός σχεδιασμός για παιδιά/εφήβους με συγκεκριμένες διαταραχές (αγχώδεις διαταραχές, διαταραχές διάθεσης, ΔΕΠ/Υ, ΔΑΦ, ειδικές διαταραχές), και μέσω μελετών περίπτωσης.

Επίσης παρουσιάζονται ομαδικά προγράμματα για γονείς παιδιών/εφήβων με δυσκολίες ή συγκεκριμένες διαταραχές.

23. Αξιολόγηση IV: Προσωπικότητα - Ψυχοπαθολογία Rorschach II

Το μάθημα αποτελεί τη συνέχεια και το δεύτερο μέρος μαθήματος που διεξάχθηκε στο προηγούμενο εξάμηνο και εστιάζεται στην ψυχοδιαγνωστική αξιολόγηση με τη χορήγηση πολλαπλών ψυχολογικών δοκιμασιών (μπαταρίας) και στην απόδοση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης τόσο προφορικά με τον ασθενή, όσο και γραπτά με τη μορφή της Έκθεσης Ψυχολογικής Αξιολόγησης.

Στο συγκεκριμένο μάθημα οι φοιτητές καλούνται να εφαρμόσουν πρακτικά τα διδαχθέντα από το πρώτο μέρος του μαθήματος με την χορήγηση, βαθμολόγηση και ερμηνεία αποτελεσμάτων μίας συγκεκριμένης μπαταρίας ψυχολογικών τεστς, η οποία αποτελείται από μία ψυχολογική δοκιμασία νοημοσύνης (WAIS-IV), δοκιμασίες προβολικής και προσωπικότητας (T.A.T. and Rorschach), τη δοκιμασία οπτικο-κινητικής απαρτίωσης Bender Visual Motor Gestalt Test και ερωτηματολόγιο αυτό-αναφοράς (ISL-90).

Οι φοιτητές ολοκληρώνουν τη διαδικασία πρακτικής άσκησης στην ψυχοδιαγνωστική αξιολόγηση με μπαταρία ψυχολογικών δοκιμασιών με δύο περιστατικά ο καθένας. Τα περιστατικά προέρχονται από αυτό-παραπομπές στο Συμβουλευτικό Σταθμό του ΕΚΠΑ. Τα αποτελέσματα από κάθε περιστατικό παρουσιάζονται στην εκπαιδευτική ομάδα εβδομαδιαία και συζητούνται σε ένα πλαίσιο ομαδικής εποπτείας με τους υπόλοιπους φοιτητές και την υπεύθυνη του μαθήματος.

24. Θεραπεία Οικογένειας - Ζεύγους

Στη διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνονται μια σύντομη ιστορική αναδρομή για την προέλευση και εξέλιξη της συστημικής οικογενειακής θεραπείας, παρουσίαση της Γενικής Θεωρίας Συστημάτων-Κυβερνητικής Επιστημολογίας, της Θεωρίας της Επικοινωνίας και του Κύκλου Ζωής της Οικογένειας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα Διαγενεαλογικά Μοντέλα Οικογενειακής Θεραπείας, τη Δομική Σχολή, τη Στρατηγική Προσέγγιση, τη Σχολή του Μιλάνου και τις μεταμοντέρνες Κονστρουκτιβιστικές Προσεγγίσεις (Αφηγηματική Θεραπεία, Μοντέλο της Αναστοχαστικής Ομάδας). Στο μάθημα περιλαμβάνεται επίσης βιωματικό σεμινάριο στη μεθοδολογία του Γενεογράμματος για την κατανόηση των πληροφοριών που προσφέρει στη μελέτη των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας καθώς και παρουσίαση περιστατικών. Επίσης περιλαμβάνεται το ψυχαναλυτικό μοντέλο που πραγματεύεται τις εξής θεματικές ενότητες: χαρακτηριστικά της ασυνείδητης δυσλειτουργίας της οικογένειας/ζεύγους), κλινικό/θεραπευτικό πλαίσιο (λειτουργία/βασικές αρχές) τεχνικές/εργαλεία του θεραπευτή.

25. Στατιστική και Ποσοτική Μεθοδολογία II

Το μάθημα αυτό αποτελείται από δυο σκέλη.

Το πρώτο μέρος είναι συνέχεια του «Στατιστική I», και περιλαμβάνει διάφορες, πολυμεταβλητές κυρίως, μεθόδους στατιστικής ανάλυσης. Αρχίζοντας από την Ανάλυση Διακριτικής Ισχύος και τη χρησιμότητά της στον

πολυμεταβλητό διαχωρισμό μεταξύ διαφορεικών και πιθανώς διαγνωστικών ομάδων, όπου τα χαρακτηριστικά διαχωρισμού τους επισημαίνονται και ερμηνεύονται, προχωρούμε στην Πολυμεταβλητή Ανάλυση Διακύμανσης και Συνδιακύμανσης, ώστε να είναι σε θέση οι φοιτητές και φοιτήτριες να σχεδιάζουν παραγοντικά ερευνητικά υποδείγματα, με ή χωρίς επαναληπτικές μετρήσεις, όχι μόνο σε μονομεταβλητό αλλά και σε πολυμεταβλητό επίπεδο, εργαζόμενοι με συστήματα πληροφοριών που είναι πολύ συχνά και χρήσιμα στην Κλινική Ψυχολογική Έρευνα. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εργάζονται και πάλι «hands on» σε πολλές παραλλαγές MANOVA, όπως multivariate profile analysis with repeated measures ή nested designs (εμφωλευμένες επαναληπτικές μετρήσεις). Ακολουθεί Εισαγωγή στην Ανάλυση Χρονοσειρών, μια πολύ σημαντική τεχνική για την μεθοδολογική προσέγγιση και στατιστική επεξεργασία σε ερευνητικές μελέτες με ένα μόνον άτομο, υπό συνοδό κλινική μέθοδο παρέμβασης. Ακολουθεί ευρεία ενασχόληση με την πολυμεταβλητή Ανάλυση Παλινδρόμησης και το μάθημα ολοκληρώνεται με τη συνολική θεώρηση μιας ερευνητικής διαδικασίας από την αρχή έως το τέλος της. Τέλος, οι φοιτητές-τριες εκπονούν μια περιορισμένου εύρους εργασία μεθοδολογικού και στατιστικού χαρακτήρα σε έτοιμα δεδομένα και με συγκεκριμένους ερευνητικούς στόχους.

Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος δίδεται έμφαση στον μεθοδολογικό σχεδιασμό μιας εμπειρικής έρευνας στην Κλινική Ψυχολογία. Παρουσιάζονται ειδικές Τεχνικές όπως Έρευνες Αξιολόγησης με επανακαθορισμό της ερευνητικής διαδικασίας, Έρευνες δράσης, Ειδικά θέματα πειραματικών σχεδιασμών με ένα άτομο, γενικοί Πειραματικοί σχεδιασμοί στην Κλινική Ψυχολογία και, ειδικά θέματα Ηθικής και Δεοντολογίας στην Κλινική Έρευνα σε συνάρτηση με τις διαθέσιμες και συχνά εφαρμοζόμενες Ψυχομετρικές μεθόδους. Εκτός αυτών, παρουσιάζονται μερικές ακόμη τεχνικές πολυμεταβλητής ανάλυσης, με εισαγωγικό τρόπο. Αυτές είναι οι Δομικές Αιτιακές Εξισώσεις και η ανάλυση Διαμεσολαβητικών Επιδράσεων, η Πολυδιάστατη γεωμετρική Βαθμονόμηση Ομοιοτήτων (με ή χωρίς Τριγωνομετρική μετατροπή), η Ανάλυση Συστάδων, η Λογαριθμογραμμική ανάλυση για κατηγορικές μετρήσεις, η Ανάλυση Αντιστοιχιών, η Λογιστική ανάλυση Παλινδρόμησης, και άλλες μέθοδοι, ενώ σε κάθε συνάντηση δίδεται χρόνος για συζήτηση επί των ερευνητικών θεμάτων των Διπλωματικών Εργασιών που οι φοιτητές και φοιτήτριες έχουν αναλάβει να εκπονήσουν.

26. Ψυχολογία της Υγείας-Ψυχοσωματική

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση των σπουδαστών σχετικά με το πολυδιάστατο ρόλο του κλινικού ψυχολόγου στο χώρο της υγείας. Καταρχάς μελετώνται φιλοσοφικές και επιστημονικές θεωρητικές τοποθετήσεις, κλινικές παρατηρήσεις και ερευνητικά ευρήματα όσον αφορά την σχέση μεταξύ ψυχικών παραγόντων και σωματικής λειτουργίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε μελέτη των ψυχολογικών παραγόντων που συμβάλουν στην έναρξη και την διατήρηση σωματικών νόσων καθώς και στην μελέτη ψυχικών επιπτώσεων των σωματικών νόσων. Η ψυχολογική παρέμβαση σε αυτές τις περιπτώσεις επίσης αποτελεί αντικείμενο μελέτης και συζητήσεις όπου παρουσιάζονται και συζητούνται κλινικά παραδείγματα. Εξετάζεται και συζητείται ο ρόλος του κλινικού ψυχολόγου σε διάφορα πλαίσια του γενικού νοσοκομείου, όπως την διασυνδετική, την εκπαίδευση ιατρών όσων αφορά επικοινωνία με τους ασθενείς, την αξιολόγηση σχετικά με την διαφορική διάγνωση ασθενών. Επίσης, μελετάται η συνεισφορά του κλινικού ψυχολόγου σε σχέση με θέματα πρόληψης καθώς και σε ανταπόκριση σε ιατρικές οδηγίες. Τέλος το μάθημα εστιάζει και σε ειδικά θέματα όπως η συνεισφορά του κλινικού ψυχολόγου όσον αφορά ασθενείς που πάσχουν από καρδιακά νοσήματα, καρκίνο, AIDS ή άτομα που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο ζωής, με τις οικογένειες των ασθενών καθώς και με ειδικούς που φροντίζουν τους πάσχοντες.

27. Δημιουργία και Λειτουργία Δομών Ψυχικής Υγείας στην Κοινότητα και Διεπιστημονική Διασύνδεση

Το μάθημα αυτό αφορά την πρακτική εφαρμογή όψεων της κοινοτικής κλινικής ψυχολογίας στην δημιουργία και λειτουργία δομών ψυχικής υγείας. Καλύπτονται τρεις βασικοί θεματικοί άξονες: Αρχικά τα πρακτικά θέματα που συνδέονται με την δημιουργία και λειτουργία μιας νέας δομής ψυχικής υγείας, όπως είναι η καταγραφή των αναγκών, ο σχεδιασμός, και η οργάνωση της δομής. Γίνεται παρουσίαση καινοτόμων δομών και αναλύεται η διαδικασία δημιουργίας τους. Επίσης δίνεται έμφαση σε θέματα σχετικά με την εύρεση πόρων και τη διαχείριση προγραμμάτων. Ο επόμενος άξονας αφορά τη διεπιστημονική διασύνδεση και συνεργασία. Παρουσιάζονται οι διαφορετικές ειδικότητες που μπορεί να συνεργαστούν, οι κώδικες δεοντολογίας που ακολουθούν, και καλές πρακτικές διασύνδεσης. Τέλος, παρουσιάζονται προκλήσεις και ευκαιρίες που παρουσιάζονται στη διασύνδεση με την κοινότητα, τόσο αναφορικά με τον πληθυσμό-στόχο όσο και σε σχέση με την ευρύτερη κοινότητα και γειτονιά μέσα στην οποία λειτουργεί η δομή.

28. Αξιολόγηση V: Σύνθεση - Έκθεση

Το μάθημα εστιάζεται στην ψυχοδιαγνωστική αξιολόγηση με τη χορήγηση πολλαπλών ψυχολογικών δοκιμασιών (μπαταρίας) και στην απόδοση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης τόσο προφορικά με τον ασθενή, όσο και γραπτά με τη μορφή της Έκθεσης Ψυχολογικής Αξιολόγησης. Στο συγκεκριμένο μάθημα οι

φοιτητές εκπαιδεύονται να επιλέγουν κατάλληλα, ανάλογα με το παραπεμπτικό αίτημα του ασθενή, από το πλήθος των διαθέσιμων ψυχολογικών δοκιμασιών και να χρησιμοποιούν κλινικά και δεοντολογικά ορθά συνδυασμό διαφορετικών ψυχολογικών δοκιμασιών, συμπεριλαμβανομένων δοκιμασιών νοητικής αξιολόγησης, προσωπικότητας, προβολικές τεχνικές ή/και ερωτηματολόγια αυτο-αναφοράς, προκειμένου να καταλήγουν σε έγκυρα και ακριβή συμπεράσματα για τον ασθενή και άλλα χρήσιμα διαφοροδιαγνωστικά ζητήματα.

Το μάθημα αποτελεί προϋπόθεση για την παρακολούθηση του δεύτερου μέρους (Β') του αντίστοιχου μαθήματος που εστιάζεται αποκλειστικά στην Πρακτική Άσκηση των φοιτητών στη χρησιμοποίηση μπαταρίας ψυχολογικών δοκιμασιών και στη βαθμολόγηση, ερμηνεία και παρουσίαση των αποτελεσμάτων για δύο περιστατικά ανά φοιτητή.

29. Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία-Πρόληψη 3

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στο πεδίο της κλινικής κοινωνικής ψυχολογίας (ΚΚΨ) με έμφαση στην πρόληψη. Η κοινωνική ψυχολογία αφορά στην επιστημονική μελέτη τη σχέσης ανάμεσα στον άνθρωπο και τα συστήματα ή κοινότητες που δημιουργεί και τον περικλείουν. Το μάθημα έχει ως στόχο να παρέχει στους φοιτητές:

1) μια επισκόπηση της ιστορίας και της ανάπτυξης της κοινωνικής ψυχολογίας, σε διεθνές επίπεδο και στην Ελλάδα ειδικότερα,

2) έκθεση στις βασικές έννοιες και αξίες που συνδέονται με την κοινωνική ψυχολογία και άλλα συναφή πεδία (κλινική ψυχολογία, κοινωνική/διαπολιτισμική ψυχιατρική, δημόσια υγεία,) και

3) διδασκαλία των κλινικών εφαρμογών της κοινωνικής ψυχολογίας στο πεδίο,

4) εισαγωγή και εμβάθυνση στη έννοια της πρόληψης, και σε συχνές προληπτικές παρεμβάσεις που εφαρμόζονται στην κοινότητα σήμερα (π.χ. παρεμβάσεις πρόληψης στην σχολική κοινότητα, πρόληψη σε ευάλωτες ομάδες όπως πρόσφυγες, άτομα από οικογένειες με άτομα που πάσχουν από σοβαρές ψυχικές ασθένειες). Τέλος, θα γίνει μια σύνδεση της ΚΚΨ με το νεο-αναπτχθέν πεδίο της παγκόσμιας ψυχικής υγείας, «το πεδίο μελέτης, έρευνας και πρακτικής που δίνει προτεραιότητα στη βελτίωση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και την επίτευξη των ισότιμης στην πρόσβαση σε αυτές για όλους τους ανθρώπους παγκοσμίως».

30. Αξιολόγηση V: Πρακτική Άσκηση-Σύνθεση-Έκθεση 3

Το μάθημα αποτελεί τη συνέχεια και το δεύτερο μέρος μαθήματος που διεξάχθηκε στο προηγούμενο εξάμηνο και εστιάζεται στην ψυχοδιαγνωστική αξιολόγηση με τη χορήγηση πολλαπλών (μπαταρίας) ψυχολογικών δοκιμασιών και στην απόδοση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης τόσο προφορικά με τον ασθενή, όσο και γραπτά με τη μορφή της Έκθεσης Ψυχολογικής Αξιολόγησης.

Στο συγκεκριμένο μάθημα οι φοιτητές καλούνται να εφαρμόσουν πρακτικά τα διδαχθέντα από το πρώτο μέρος του μαθήματος με την χορήγηση, βαθμολόγηση και ερμηνεία αποτελεσμάτων μίας συγκεκριμένης μπαταρίας ψυχολογικών τεστς, η οποία αποτελείται από μία ψυχολογική δοκιμασία νοημοσύνης (WAIS-IV), δοκιμασίες προβολικές και προσωπικότητας (T.A.T. and Rorschach), τη δοκιμασία οπτικο-κινητικής απαρτίωσης Bender Visual Motor Gestalt Test και ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς (ISL-90).

Οι φοιτητές ολοκληρώνουν τη διαδικασία πρακτικής άσκησης στην ψυχοδιαγνωστική αξιολόγηση με μπαταρία ψυχολογικών δοκιμασιών με δύο περιστατικά ο καθένας. Τα περιστατικά προέρχονται από αυτοπαραπομπές στο Συμβουλευτικό Σταθμό του ΕΚΠΑ. Τα αποτελέσματα από κάθε περιστατικό παρουσιάζονται στην εκπαιδευτική ομάδα εβδομαδιαία και συζητούνται σε ένα πλαίσιο ομαδικής εποπτείας με τους υπόλοιπους φοιτητές και την υπεύθυνη του μαθήματος.

31. Πρακτική Άσκηση

Ο σκοπός και οι επιμέρους στόχοι Πρακτικής Άσκησης εντάσσονται στο μοντέλο εκπαίδευσης του «επιστήμονα-επαγγελματία» στην Κλινική Ψυχολογία, όπως εντάσσεται ολόκληρο το Πρόγραμμα Ειδίκευσης στην Κλινική Ψυχολογία. Στόχος της πρακτικής άσκησης είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με δομές ψυχικής υγείας και κυρίως, με το κλινικό έργο, δηλαδή την αξιολόγηση, διάγνωση, πρόληψη και παρέμβαση δυσκολιών προσαρμογής και ψυχικών δυσλειτουργιών παιδιών, εφήβων και ενηλίκων, καθώς και των οικογενειών τους. Εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες συνθήκες εκπαίδευσης (π.χ. δημόσιο ή μη-κερδοσκοπικό πλαίσιο, παρουσία και εποπτεία ψυχολόγου) επιτυγχάνεται η ενοποίηση των θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων, η κατανόηση του επαγγέλματος του κλινικού ψυχολόγου στην πράξη σε ένα κοινό πλαίσιο με επαγγελματίες συναδέλφους και συναδέλφους άλλων ειδικοτήτων, καθώς και η ανάπτυξη ικανότητας περίσκεψης σχετικά με τις υποχρεώσεις και τις δράσεις του ιδίου του ατόμου και των άλλων.

Στόχος είναι επίσης η ενοποίηση των θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων, η έναρξη της άσκησης του επαγγέλματος του κλινικού ψυχολόγου υπό εποπτεία σε ένα κοινό πλαίσιο με επαγγελματίες συναδέλφους, καθώς και η ανάπτυξη ικανότητας περίσκεψης σχετικά με τις υποχρεώσεις και τις δράσεις του ιδίου του ατόμου και των άλλων.

Η κλινική άσκηση συνίσταται στην τοποθέτηση των σπουδαστών σε Κέντρα Ψυχικής Υγείας, γενικά κρατικά, πανεπιστημιακά και στρατιωτικά νοσοκομεία, ιατροπαιδαγωγικά κέντρα, κέντρα ημέρας, μονάδες απεξάρτησης χρηστών, κοινοτικά κέντρα ψυχικής υγείας, συμβουλευτικά κέντρα κ.ά. Η «μικρή» πρακτική άσκηση πραγματοποιείται στο Γ' και στο Δ' εξάμηνο σπουδών (3 ημέρες την εβδομάδα) και η «μεγάλη» πρακτική άσκηση πραγματοποιείται στο Ε' και ΣΤ' εξάμηνο σπουδών (5 ημέρες την εβδομάδα).

Το περιεχόμενο της πρακτικής άσκησης περιλαμβάνει:

- Αξιολόγηση - διάγνωση περιστατικών με ψυχομετρικά μέσα
- Ανάλυση περιστατικών υπό εποπτεία
- Παρατήρηση θεραπευτικών συνεδριών
- Παρακολούθηση και συμμετοχή σε δραστηριότητες του φορέα
- Συμμετοχή σε διεπιστημονικές συνεδριάσεις
- Συμμετοχή στο εκπαιδευτικό-διδακτικό έργο της υπηρεσίας
- Συμμετοχή στο ερευνητικό έργο της υπηρεσίας

Στο τέλος της «μικρής», καθώς και στο τέλος της «μεγάλης» πρακτικής άσκησης πραγματοποιείται η αξιολόγηση των φοιτητών από τους επόπτες.

Οι φορείς επόπτες πρακτικής άσκησης αναθεωρούνται και εμπλουτίζονται σε κάθε ακαδημαϊκό έτος. Η αξιολόγηση των φορέων/εποπτών γίνεται από όλα τα μέλη της Επιτροπής του Μ.Π.Κ.Ψ., αφού συμπληρωθούν τα σχετικά ερωτηματολόγια από τους επόπτες ψυχολόγους και τους διευθυντές των φορέων. Αφού συμπληρωθεί και υπογραφεί το Συμβόλαιο Συνεργασίας γίνεται η τοποθέτηση των φοιτητών κατόπιν αποστολής σχετικής επιστολής και τηλεφωνικής επαφής από τον Συντονιστή Πρακτικής Άσκησης με τον κλινικό ψυχολόγο-επόπτη του κάθε φορέα.

Στο τέλος του πρώτου τριμήνου πρακτικής πραγματοποιείται η πρώτη έγγραφη τριμηνιαία αξιολόγηση της πρακτικής άσκησης από επόπτες και φοιτητές και στο τέλος γίνεται εγγράφως η τελική αξιολόγηση της πορείας της πρακτικής τόσο από πλευράς εποπτών όσο και από πλευράς φοιτητών.

Στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης πραγματοποιούνται συντονισμένες συναντήσεις μεταξύ των μελών ΔΕΠ, των εποπτών και των φοιτητών ανά εξάμηνο ή ανά έτος. Στον διαδικτυακό τόπο του Π.Μ.Σ. Κλινικής Ψυχολογίας δημοσιεύονται ηλεκτρονικά όλες οι ανακοινώσεις που αφορούν σε ζητήματα της πρακτικής άσκησης των φοιτητών

Τέλος, στο μάθημα «Θέματα Πρακτικής Άσκησης» οι φοιτητές καταθέτουν εργασίες σχετικά με τον φορέα της πρακτικής τους, τις εμπειρίες τους καθώς και την παρουσίαση ενός περιστατικού.

Συγγραφή διπλωματικής εργασίας.

Στο Ε' εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων (αν δεν έχει ορισθεί ως επιβλέπων/ουσα του μετ. φοιτητή ήδη από την έναρξη των μετ. σπουδών του) και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατηγορίες διδασκόντων του Π.Μ.Σ., όπως ορίζονται στο Άρθρο 9 του παρόντος κανονισμού, Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πρέπει να έχει ερευνητικό χαρακτήρα ποσοτικής ή/και ποιοτικής μεθοδολογίας και να είναι πρωτότυπο (συμπεριλαμβάνονται οι μετα-αναλύσεις).

Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική.

Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί σε διάστημα δύο εξαμήνων από την έναρξή της (όπου ως χρόνος έναρξης λογίζεται η ημερομηνία ορισμού της τριμελούς επιτροπής).

Ο φοιτητής πρέπει να καταθέσει στον Επιβλέποντα, καθώς και στα άλλα δύο μέλη της εξεταστικής επιτροπής, γραπτό δοκίμιο, στο οποίο παρουσιάζονται αναλυτικά όλα τα στάδια σχεδιασμού και διεξαγωγής της εμπειρικής έρευνας που διεξήγαγε. Το κείμενο αυτό έχει τη δομή και τη μορφή ερευνητικής εργασίας. Το μέγεθός του αναμένεται να κυμαίνεται γύρω στις 16.000 λέξεις ή 80 σελίδες ($\pm 10\%$).

Το περιεχόμενο του δοκιμίου της διπλωματικής εργασίας διαμορφώνεται αποκλειστικά από τον φοιτητή, λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια και τις παρατηρήσεις του Επιβλέποντα και αναγνωρίζοντας τη συμβολή τρίτων με παραπομπή στις βιβλιογραφικές πηγές, όπου και όπως προβλέπεται κάτι τέτοιο.

Με την κατάθεση του γραπτού δοκιμίου στον Επιβλέποντα ο φοιτητής αποδέχεται ότι εργάστηκε μέσα στα πλαίσια των αρχών δεοντολογίας για τη διεξαγωγή εμπειρικής έρευνας και την εκπόνηση διπλωματικής

εργασίας. Τυχόν αθέτηση της παραπάνω δέσμευσης επιφέρει αυτομάτως ακύρωση της διπλωματικής εργασίας και επανάληψη της διαδικασίας από την αρχή με νέο θέμα και νέο Επιβλέποντα.

Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής

Η προφορική υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας περιλαμβάνει σύντομη (διάρκειας περίπου 20') παρουσίαση των ερευνητικών στόχων, του μεθοδολογικού σχεδιασμού και των πορισμάτων της έρευνας από τον φοιτητή, ο οποίος καλείται επιπλέον να απαντήσει σε συναφείς ερωτήσεις που μπορεί να του υποβάλουν τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Η διπλωματική εργασία αξιολογείται από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή με το Βαθμό «Άριστα», «Λίαν καλώς», «Καλώς» ή «Ανεπαρκώς» και βασίζεται στα εξής κριτήρια: (α) ποιότητα του γραπτού δοκιμίου όσον αφορά το περιεχόμενο, τη δομή και τη μορφή, (β) επάρκεια του μεθοδολογικού σχεδιασμού και της πορείας διεξαγωγής της έρευνας, και (γ) ποιότητα της προφορικής παρουσίασης και επάρκεια των απαντήσεων του φοιτητή στα ερωτήματα των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Συντάσσεται σχετικό πρακτικό, το οποίο υπογράφουν όλα τα μέλη της Επιτροπής και κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος <http://www.clin.psych.uoa.gr>. Επίσης, όλες οι διπλωματικές εργασίες υποβάλλονται στη Γραμματεία του Τμήματος, η οποία διατηρεί σχετικό αρχείο. Τέλος, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

Άρθρο 7

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Π.Μ.Σ. δύναται να πραγματοποιείται και με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Η οργάνωση μαθημάτων και λοιπών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αφορά σε μαθήματα και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που από τη φύση τους δύναται να υποστηριχθούν με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και δεν εμπεριέχουν πρακτική, εργαστηριακή ή κλινική εξάσκηση των φοιτητών/τριών, που για τη διεξαγωγή τους απαιτείται η συμμετοχή των φοιτητών/τριών με φυσική παρουσία.

Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ακόμη και σε Π.Μ.Σ. που δεν έχουν συμπεριλάβει τη δυνατότητα αυτή στην απόφαση ίδρυσής τους, αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Σε ανωτέρα βία ή έκτακτες συνθήκες, όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του ΕΚΠΑ για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του,
- οργάνωσης μαθημάτων εμβάθυνσης και φροντιστηριακών ασκήσεων, πέραν των υποχρεωτικών ωρών διδακτικού έργου ανά μάθημα.

Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως και για τα ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι η Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Ε.Κ.Π.Α.

Το Ε.Κ.Π.Α. τηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα προσβάσιμη και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο δύναται να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών/τριών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

Άρθρο 8

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις

εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον έντεκα (11) διαλέξεις. Ο/Η φοιτητής/ρια έχει δικαίωμα να κάνει δύο (2) δικαιολογημένες απουσίες. Σε αντίθετη περίπτωση, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη Σ.Ε., η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου ή και να στηριχθεί σε ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου, γραπτές εργασίες, εργαστηριακές ή κλινικές ασκήσεις ή και να εφαρμοστεί συνδυασμό όλων των παραπάνω. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήματος. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον/η διδάσκοντα/ουσα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος μέσα σε τρεις (3) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

8.5 Το ποσοστό συμμετοχής των εργαστηριακών ασκήσεων, εργασιών και σεμιναρίων στον τελικό βαθμό του κάθε μαθήματος καθορίζεται για κάθε μάθημα ξεχωριστά, έπειτα από εισήγηση του/ης διδάσκοντα/ουσας κάθε μαθήματος και αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ.

8.6 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.7 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.8 Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών των προγραμμάτων σπουδών δεύτερου κύκλου που οργανώνονται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιείται με εξ αποστάσεως εξετάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.9 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.10 Μαθήματα στα οποία κάποιος/α δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό, οφείλει να τα επαναλάβει. Ωστόσο το εργαστήριο ή η άσκηση που βαθμολογείται αυτοτελώς, κατοχυρώνεται και δεν επαναλαμβάνεται, εφόσον η παρακολούθηση αυτών κρίθηκε επιτυχής.

8.11 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει επιφλορηήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.12 Αν ο φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις (3) φορές στο ίδιο μάθημα, ακολουθείται η διαδικασία που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία.

8.13 Τα γραπτά των φοιτητών/ριών, όπως και οι εργασίες τους που κατατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή, φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά και οι εργασίες παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται/διαγράφονται - εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.14 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = \left(\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k \right) / \Sigma \text{ΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

ΒΜκ = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜκ = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν ογδόντα (180) ECTS.

Άρθρο 9

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

9.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται μετά την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων των τεσσάρων (4) πρώτων εξαμήνων του προγράμματος σπουδών.

9.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του κάθε Π.Μ.Σ.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η αγγλική ή η ελληνική και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή/τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

9.6 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετηθέντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι/ες καθηγητές/τριες,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες/ουσες,

ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές/τριες και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων στους ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, καθώς και σε μεταδιδακτορικούς/ές ερευνητές/τριες του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9.7 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α.

9.8 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνοπγράφεται από τον/την μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

Άρθρο 10

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους/τις φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του Ε.Κ.Π.Α. παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών/τριών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση του Τμήματος Ψυχολογίας, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- Υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα κανονισμό,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,
- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύναται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.8 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.9 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 17).

10.10 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.11 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Κλινική Ψυχολογία» οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 1.625 ευρώ ανά εξάμηνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου.

Άρθρο 11

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

11.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας σπουδών κατά τον πρώτο κύκλο, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριών που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ.. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.

11.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε.

11.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από την Σ.Ε και εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

11.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/τριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

11.6 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 3.3 του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

11.7 Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ίδρυματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι β' βαθμού συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

Άρθρο 12 ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

12.1 Για την πραγματοποίηση των σπουδών τους οι φοιτητές/τριες μπορούν να λάβουν ανταποδοτικές υποτροφίες.

12.2 Η Συνέλευση του Τμήματος δύναται να χορηγεί έως τρεις (3) ανταποδοτικές υποτροφίες για διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών α' κύκλου σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες ανάλογα με τον αριθμό εισακτέων του Π.Μ.Σ. και τις οικονομικές δυνατότητες του Προγράμματος κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. Ως επικουρικό διδακτικό έργο ορίζεται η επικουρία των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) κατά την άσκηση του διδακτικού τους έργου, η άσκηση των φοιτητών α' κύκλου, η διεξαγωγή φροντιστηρίων, εργαστηριακών ασκήσεων, η εποπτεία εξετάσεων και η διόρθωση ασκήσεων.

12.3 Το ποσό της ανταποδοτικής υποτροφίας δύναται να καλύπτει μέρος ή το σύνολο των τελών φοίτησης και υπολογίζεται βάσει πραγματικών ωρών απασχόλησης. Η αμοιβή ανά ώρα αποφασίζεται στην αρχή κάθε έτους με εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η απόφαση αυτή γνωστοποιείται στους/ις φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ.

12.4 Το κόστος των ανταποδοτικών υποτροφιών δύναται να βαρύνει τον προϋπολογισμό έργων/προγραμμάτων, τα οποία χρηματοδοτούνται από ιδιωτικούς, διεθνείς και ίδιους πόρους του άρθρου 230 του ν. 4957/2022, καθώς και συγχρηματοδοτούμενων έργων του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ).

12.5 Για τη χορήγηση ανταποδοτικών υποτροφιών ισχύουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις, κριτήρια και διαδικασία.

Προϋποθέσεις

Υποψηφιότητα για ανταποδοτικές υποτροφίες μπορούν να καταθέσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το πρώτο εξάμηνο της κανονικής διάρκειας φοίτησης. Οι υποψήφιοι/ιες δεν πρέπει να κατέχουν έμμισθη θέση στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ούτε να λαμβάνουν υποτροφία από οποιοδήποτε άλλο φορέα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Κριτήρια

- βαθμολογική επίδοση στα μαθήματα (με μέσο όρο μεγαλύτερο ή ίσο του οκτώ)
- επιτυχής ολοκλήρωση όλων των μαθημάτων σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών
- ατομικό και οικογενειακό εισόδημα

Σε περίπτωση ισοβαθμίας και σύμπτωσης εισοδήματος, γίνεται κλήρωση. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια αποποιηθεί την υποτροφία, παρέχεται στον/στην επόμενο/η στη σειρά κατάταξης.

Διαδικασία

Οι φοιτητές/τριες μετά την πρόσκληση υποβάλλουν στη Γραμματεία του Τμήματος Ψυχολογίας αίτηση συνοδευόμενη υποχρεωτικά από τα κατωτέρω δικαιολογητικά:

1) αναλυτική βαθμολογία

2) υπεύθυνη δήλωση, υπογεγραμμένη μέσω της πλατφόρμας gov.gr, με το εξής κείμενο: «Δεν κατέχω έμμισθη θέση στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ούτε λαμβάνω υποτροφία από οποιοδήποτε άλλο φορέα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα»

3) πρόσφατο εκκαθαριστικό εφορίας (ατομικό και οικογενειακό)

Η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. εξετάζει τις υποψηφιότητες και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά.

Μέσος Όρος: Σε όλες τις περιπτώσεις απονομής υποτροφιών ο μέσος όρος υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\text{Μέσος Όρος} = \left(\sum_{k=1}^N \text{ΒΜ}_k \cdot \text{ΠΜ}_k \right) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων των εξαμήνων κατά περίπτωση,

ΒΜ_k = βαθμός του μαθήματος k,

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος k,

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων του/των εξαμήνου(ων) κατά περίπτωση.

Άρθρο 13

ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια της Φιλοσοφικής Σχολής και του Τμήματος Ψυχολογίας.

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ψυχολογίας.

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) Τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.),
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, και
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

α) ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,

β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 14

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν έγκρισης της Συνέλευσης του Τμήματος, στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,

δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,

ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές/τριες και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Σ.Ε. και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος, καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύνανται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.4 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) Το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,
- β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),
- γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),
- δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

14.5 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.6 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

Άρθρο 15

ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών, προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

15.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Κλινική Ψυχολογία».

Άρθρο 16

ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Ψυχολογίας και σε χώρο του Τμήματος ή της Φιλοσοφικής Σχολής, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών, Διεθνών Σχέσεων και Εξωστρέφειας.

Άρθρο 17

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική

αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Π.Μ.Σ. και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘ.Α.Α.Ε.

Η εσωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του Π.Μ.Σ.,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων του Προγράμματος κοινοποιούνται α) στα μέλη της Σ.Ε., και β) στους συντονιστές των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. Τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση από την ΕΘ.Α.Α.Ε. όπως και από την αξιολόγηση του βαθμού ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον κοινοποιούνται στον ιστοτόπο του Π.Μ.Σ.

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων του.

Άρθρο 18

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 19

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΙΑΣΟΣ

